

Nr 403

Av herr **Hansson** i Önnarp **m. fl.**, om *ändrade bestämmelser rörande långivningen till befrämjande av jordbrukares och maskinhållares uppläggande av beredskapslager av traktorbränsle.*

Genom beslut av den 30 april 1953 bemyndigade Kungl. Maj:ts riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap att efter vissa normer ingå avtal med hushållningssällskapen om förmedling av lån till enskilda jordbrukare och maskinhållare för åstadkommande av beredskapslagring av drivmedel till i jordbruket använda traktorer. Beslutet innebar, att för jordbrukarnas och maskinhållarnas del blevo lånevillkoren avsevärt sämre än vad som förordats av riksnämnden. Sålunda skulle bl. a. amorteringstiden för utlämnat lån utgöra fem år i stället för föreslagna tio år samt lånebeloppet uppgå till 1 000 kronor mot föreslagna 1 400 kronor för varje traktor.

Under andra halvåret 1953 igångsattes låneförmedlingen och i samband härmed vidtogos ganska omfattande propagandaåtgärder genom radioföredrag samt tidningsartiklar och -notiser för ifrågavarande beredskapslagring. Emellertid visade det sig snart nog, att låneförmedlingen och lagringen icke skulle få den omfattning, som bedömts vara erforderlig. Orsaken härtill är, att jordbrukarna och maskinhållarna anse lånevillkoren vara alltför oförmånliga och icke stå i proportion till kostnaderna för en åtgärd, som de förmena i första hand det allmänna bör svara för.

Vad angår synpunkter på lånevillkoren och förslag till ändringar av dessa må främst anföras, att det fastställda lånebeloppet är för lågt i förhållande till de kostnader, som uppläggandet av beredskapslager av föreskriven omfattning innebär, att räntefriheten å lånen ej täcker de årliga kostnaderna för lagerhållningen, att den föreskrivna lagerkvantiteten om 4,5 m³ som vid en ev. avspärrning avsetts skola täcka drivmedelsbehovet för en traktor under 1¹/₂ år, är för stor på de mindre brukningsdelarna samt att föreskriften om att samtliga berörda bränsletankar skola vara konstruerade på så sätt att de efter viss komplettering skola kunna användas för lagring av bensin, avsevärt fördyrat kostnaderna för anskaffning av sådana tankar, i vilka motorfotogen eller dieselolja beredskapslagras.

Enligt vår uppfattning är det ur många synpunkter, icke minst med hänsyn till kostnaderna, fördelaktigast, om denna för jordbruk och folkhushåll nödvändiga beredskapsåtgärd i största möjliga utsträckning kunde vidtagas och upprätthållas genom lagring, verkställd av jordbrukarna och

maskinhållarna själva. Hittillsvarande erfarenheter ge emellertid vid handen att utformningen av det allmännas stöd för befrämjande av ifrågavarande verksamhet måste ändras, om densamma skall få avsedd och önskvärd omfattning.

Tillhandahållandet av räntefria lån torde vara lämpligaste formen för ifrågavarande stöd. En höjning av lånebeloppet bör emellertid komma till stånd. I detta sammanhang må erinras om att i det förslag, som låg till grund för Kungl. Maj:ts ovannämnda beslut, hade förordats att lånebeloppet skulle utgöra 1 400 kronor. Denna summa avsågs skola täcka dels kostnaderna för inköp av tank om 4,5 m³, dels ungefär halva kostnaden för anskaffning av det drivmedel, som under lånets återbetalningstid ständigt skall finnas lagrat i tanken. Eftersom inköpet av drivmedel drager större kostnader än anskaffningen av tankar, får med nuvarande lån om 1 000 kronor per traktor vederbörande jordbrukare eller maskinhållare själv svara för större delen av den erforderliga kapitalinvesteringen. Sagda förhållande verkar utan tvekan i hög grad avhållande och dämpande på intresset för uppläggande av dessa beredskapslager. Vi anser för vår del, att en höjning av lånebeloppet till 1 400 kronor är en förutsättning för att verksamheten i fråga skall få en omfattning, som står i proportion till beredskapskraven. Vidare bör amorteringstiden å lånen förlängas till tio år. Härigenom bli låntagarnas kostnader fördelade på en längre tidsperiod samtidigt som beredskapsåtgärderna vidmakthållas, eftersom lagringen skall fortlöpa under hela återbetalningstiden. Vidare kan ifrågasättas om tillräckliga skäl finnas för föreskriften om att samtliga berörda tankar skola vara konstruerade på sådant sätt, att de efter viss komplettering kunna utnyttjas för lagring av bensin. Denna föreskrift fördyrar med 100—200 kronor anskaffningen av de tankar, i vilka endast motorfotogen eller dieselolja kommer att lagras.

Det föreligger enligt vår mening skäl för att nu överväga, huruvida man icke genom en differentiering av lånebelopp och lagringskvantiteter skulle kunna ernå en vidsträcktare och allmännare anslutning till beredskapslagringen från det mindre jordbrukets sida. Traktordriften har under senaste år fått en allt kraftigare utbredning på de mindre brukningsdelarna. Det årliga utnyttjandet av traktorerna blir emellertid här av naturliga skäl ej så stort och det har i anslutning härtill anförts, att den lagerhållning om 4,5 m³, som är förbunden med erhållande av lån för uppläggande av beredskapslager, är för stor i förhållande till drivmedelsförbrukningen under 1½ år. Vi anse att dessa erinringar ha fog för sig och vilja därför föreslå, att innehavare av jordbruk om högst 20 ha åker skall kunna erhålla lån med ett mindre belopp, samtidigt som den till lånet knutna lagerkvantiteten nedsättes. Härvid synes lånebeloppet per traktor böra utgöra 950 kronor och den mängd drivmedel, som under återbetalningstiden ständigt skall finnas i lager, uppgå till 3 m³.

Med anledning av vad vi sålunda anfört få vi hemställa,
att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära
utfärdande av sådana direktiv till riksnämnden för ekono-
misk försvarsberedskap att ovanstående av oss föreslagna
ändringar av bestämmelserna och föreskrifterna rörande
långivningen till befrämjande av jordbrukares och maskin-
hållares uppläggande av beredskapslager av traktorbränsle
måtte genomföras.

Stockholm den 26 januari 1955

Stig F. Hansson
i Önnarp

Nils G. Hansson
i Skegrie

Fritz Börjesson
